

Gezamenlijk advies

Het ontwerp wijzigingsbesluit m.b.t. het Soortenbesluit

Voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009

Datum van goedkeuring **18 februari 2016**

Volgnummer **2016 | 005**

Coördinator + e-mailadres **Kathleen Quick, kathleen.quick@minaraad.be**

Co-auteur + e-mailadres **Kris Van Nieuwenhove, kvnieuwenhove@serv.be**

Inhoud

Krachtlijnen	3
Procesbeschrijving	4
Dossierbeschrijving	5
Aanbevelingen	6
1 Algemeen	6
2 Aanbevelingen m.b.t. soortenbescherming	7
3 Aanbevelingen m.b.t. bestrijding	10
3.1 Beknopt overzicht van de voorgestelde wijzigingen	10
3.2 Algemene overwegingen met betrekking tot bijlage 3	10
3.3 Bestrijdbare soorten, voorwaarden en schade	12
3.4 Middelen	14
3.5 Overige opmerkingen	15
4 Aanbevelingen m.b.t. exotenbeleid	18
5 Overige aanbevelingen m.b.t. voorgestelde wijzigingen	20
6 Overige aanbevelingen	23

Krachtlijnen

De Minaraad en de SALV vinden het positief dat met dit ontwerpbesluit niet enkel de wettelijke bepaalde evaluatie conform artikel 8, tweede en derde lid, werd doorgevoerd, maar dat ook andere vastgestelde knelpunten worden aangepakt.

Met betrekking tot het aspect soortenbescherming wijzen de Raden onder andere op het belang van de actualisatie van de Rode Lijsten en op de nood aan een prioritering en afstemming van lopende beschermingsinitiatieven. Ze stellen bovendien nog extra wijzigingen aan bijlage 1 voor. De bescherming van Europese wolf en kritische vlindersoorten vinden de Raden alvast positief.

Inzake bestrijding met in hoofdzaak de wijzigingen aan bijlage 3, bereikten de Raden op hoofdpunten geen consensus. Voor Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu voldoet bijlage 3 van het ontwerpbesluit niet aan de bepalingen van artikelen 8, 9, 10 en 13 van de Vogelrichtlijn. Zij vragen een advies te vragen aan de Europese Commissie vooraleer het besluit wordt goedgekeurd. Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, Hubertusvereniging Vlaanderen, Voka, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en UNIZO vinden de voorgestelde wijzigingen vanuit het oogpunt van administratieve vereenvoudiging positief en zijn van mening dat voldaan wordt aan de bepalingen van artikel 9 van de Vogelrichtlijn. Ook werd geen consensus bereikt inzake de bestrijdingsmogelijkheden voor spreekw en overzomerende brandgans en het al dan niet moeten beschikken over een schriftelijke toestemming van de eigenaar vooraleer men tot bestrijding kan overgaan.

Inzake bestrijding bereikten de Raden wel een consensus inzake volgende onderwerpen: de code goede praktijk, het gebruik van trechtersvallen, de motiveringsplicht bij de bestrijdingsaanvraag, de verwerking van kadavers, het vervoer en de identificatieplicht van gebruikte kooien en vallen.

De Raden achten het positief dat van deze gelegenheid gebruik werd gemaakt om de Europese aanpak inzake invasieve uitheemse soorten in Vlaamse wetgeving te integreren. Ze vinden het evenwel van groot belang dat er duidelijkheid komt over de manier waarop en met welke instrumenten de Vlaamse Overheid de op de EU-lijst vermelde invasieve exoten wil bestrijden en beheren.

De Raden zijn van mening dat de voorgestelde wijziging inzake het vrijlaten van gerevalideerde dieren door een opvangcentrum niet bijdraagt tot administratieve vereenvoudiging. Ze stellen voor dat het Agentschap voor Natuur en Bos een overleg organiseert om hierover met alle betrokkenen de nodige afspraken vast te leggen. Daarnaast erkennen de Raden de bijdrage die de opvangcentra leveren aan het welzijn van individuele dieren, alsook hun natuur-educatieve rol. Ze zijn evenwel van mening dat het nuttig zou kunnen zijn om over meer concrete informatie te beschikken omtrent hun betekenis voor het natuurbehoud.

Tot slot detecteerden de Raden nog andere knelpunten inzake het huidige besluit en formuleren ze aanbevelingen om deze weg te werken.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	20 januari 2016
Naam adviesvrager + functie	Mevr. Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Rechtsgrond van de adviesvraag	DABM, art. 11.2.1., §1, 6°
Adviestermijn	30 dagen
Samenwerking	SALV
Overlegcommissie	Permanente Werkcommissie Natuurbeleid, Permanente Werkcommissie Jachtbeleid, Werkcommissie Open Ruimte
Vergaderingen: soort + datum	Hoorzitting met toelichting van het Agentschap voor natuur en bos op de Permanente Werkcommissie Natuurbeleid van 29 januari, Permanente Werkcommissie Jachtbeleid van 2 februari, Werkcommissie Open Ruimte van 4 februari en van 15 februari

De Minaraad ontving op 20 januari 2016 de adviesvraag van mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het voorontwerp van besluit tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009. De SALV ontving deze op 27 januari.

Op 29 januari gaf het ANB hierover een toelichting in de Permanente Werkcommissie Natuurbeleid, waarop ook de leden van de Permanente Werkcommissie Jachtbeleid, de Werkcommissie Open Ruimte en een vertegenwoordiging van de SALV werden uitgenodigd. Op 2 februari werd dit onderwerp besproken in de Permanente Werkcommissie Jachtbeleid. Op de Werkcommissie Open Ruimte van 4 februari werd een eerste versie van ontwerpadvies besproken. Op 15 februari vergaderde de Werkcommissie Open Ruimte hierover een laatste keer.

De Minaraad en de SALV wensen het Agentschap voor Natuur en Bos te danken voor de toelichting en het beantwoorden van de vragen.

Dossierbeschrijving

Het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer (het Soortenbesluit), werd op 15 mei 2009 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 13 augustus 2009 verscheen het besluit in het Belgisch Staatsblad.

Het Soortenbesluit kwam in de plaats van verschillende Koninklijke Besluiten. Een eerste herziening van de in dit besluit opgenomen bijlage 1 (met betrekking tot soortenbescherming en -categorisering) en bijlage 3 (met betrekking tot afwijkingen van verbodsbepalingen) werd, op grond van artikel 8, voorzien binnen het jaar na vaststelling.

De Mineraad heeft – al of niet samen met de SALV – in de afgelopen jaren verschillende adviezen uitgebracht waarin aanbevelingen werden gegeven voor aanpassingen aan het Soortenbesluit.

Het ontwerpbesluit dat nu ter advies voorligt, wijzigt naast de eerder vermelde bijlagen 1 en 3 ook de andere bijlagen en diverse artikelen en voegt ook een bijlage en een hoofdstuk toe, gericht op de integratie van de Europese Verordening inzake Invasieve Uitheemse Exoten in het Soortenbesluit.

Aanbevelingen

1 Algemeen

- [1] **Positieve appreciatie voor dit initiatief.** De Raden vinden het positief dat met dit ontwerpbesluit niet enkel de wettelijke bepaalde evaluatie conform artikel 8, tweede en derde lid werd gemaakt, maar dat ook andere vastgestelde knelpunten worden aangepakt. Het Soortenbesluit is reeds meer dan vijf jaar oud, en het was nodig dat er, na de opstartperiode, een eerste doorlichting en optimalisatie zou doorgevoerd worden.

De Raden detecteerden zelf ook nog knelpunten die niet in dit ontwerpbesluit worden gewijzigd. De Raden hebben in dit advies dan ook aanbevelingen hierover opgenomen.

- [2] **Algemene onderbouwing.** De Raden wijzen uitdrukkelijk op de noodzaak tot de best mogelijke wetenschappelijke onderbouwing van een doordacht soortenbeleid. Het bevorderen van onderzoek met het oog op de bescherming, het beheer en de exploitatie van vogelsoorten, wordt door artikel 10 en bijlage V van de Europese Vogelrichtlijn als taak van de individuele Lidstaten vermeld. Daarnaast is volgens de Raden ook inventarisatie en registratie¹ met het oog op evaluatie van beleidsmaatregelen van belang. Elementen van deze beide aspecten komen onvoldoende aan bod in de nota aan de Vlaamse Regering.

De Raden vragen daarom dat, met betrekking tot de inhoudelijke wijzigingen inzake soortenbescherming en –beheer, in de nota aan de Vlaamse Regering wordt opgenomen op basis van welke beschikbare informatie deze beslissingen werden genomen.

¹ Hoofdstuk 2 van het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer ("het Soortenbesluit")

2 Aanbevelingen m.b.t. soortenbescherming

- [3] **Aanpassing nomenclatuur rode lijsten.** De Raden stemmen in met het voorstel om in de artikelen 5 en 24 de IUCN-criteria in te voeren, zoals de Minaraad ook eerder al had aanbevolen².

De Raden willen hierbij opnieuw wijzen op het belang van de actualisatie van deze Rode Lijsten. In een advies uit 2014 inzake Rode Lijsten³ stelde de Minaraad toen dat voor sommige soortengroepen een sneller, vijfjaarlijks, ritme aangewezen kan zijn.

- [4] **Schrapping dubbele sleutel.** De Minaraad stelde in dit advies uit 2014 tevens het gebruik in vraag van *"de 'dubbele sleutel' als optimale en meest aangewezen manier om de juiste prioriteiten voor de opmaak van soortenbeschermingsmaatregelen en/of -programma's"*.

In de nota aan de Vlaamse Regering worden criteria vermeld met betrekking tot de opmaak van een prioriteringslijst voor soortenbeschermingsprogramma's. Het betreft een lijst die werd goedgekeurd op de Gewestelijke Overleginstantie, waar ook alle actoren van het middenveld aanwezig waren. De Raden kunnen zich vinden in de benadering die in deze nota wordt vooropgesteld. De Raden vinden de opstelling van een dergelijke lijst positief, maar vragen dat de regelmatige evaluatie en terugkoppeling met het middenveld waarvan sprake in de eerder vermelde nota effectief plaatsvindt, gezien er hierover niets in het besluit zelf werd opgenomen. Tevens bevelen de Raden aan om bij het opmaken van deze lijst een hogere relatieve prioritering te geven aan de realisatie van het natura 2000 beleid⁴.

- [5] **Lopende soortenbehoudsinitiatieven.** In artikel 24 wordt tevens de bepaling dat maximaal 50 initiatieven tegelijk kunnen lopen, geschrapt. Als reden wordt in de nota aan de Vlaamse Regering aangehaald dat de beperking geen meerwaarde heeft omdat het aantal initiatieven wordt bepaald door de ter beschikking gestelde budgetten, en dat de interpretatie van soortenbehoudsmaatregelen zeer ruim kan gaan.

De Raden stellen evenwel vast dat er op dit moment verschillende ad-hoc initiatieven, los van enig kader, op gemeentelijk/intergemeentelijk, provinciaal en Vlaams niveau lopen, die kunnen beschouwd worden als een vorm van soortenbehoudsmaatregel, zonder dat ze op dit moment zo benoemd

² Briefadvies 2014|31 van 11 september 2014 betreffende de ontwerpen van rode lijsten voor inheemse zoogdieren, inheemse lieveheersbeestjes en inheemse waterwantsen

³ Briefadvies 2014|31 van 11 september 2014 betreffende de ontwerpen van rode lijsten voor inheemse zoogdieren, inheemse lieveheersbeestjes en inheemse waterwantsen

⁴ Zie ook advies 2012|77 van de Minaraad naar aanleiding van de evaluatie van de instrumenten van natuur- en bosbeleid in functie van instandhoudingsdoelstellingen, p. 10

worden. De Raden bevelen dan ook aan om al deze initiatieven beter op elkaar af te stemmen.

[6] **Soortenbeschermingsprogramma's.** De Raden merken op dat in enkele recent opgemaakte soortenbeschermingsprogramma's ook een luik inzake mogelijke schade door de te beschermen soort werd opgenomen. Artikel 26 van het Soortenbesluit vermeldt de onderdelen die ten minste moeten worden bekeken bij de opmaak van zo'n soortenbeschermingsprogramma. De Raden bevelen aan om in artikel 26, eerste lid, een elfde onderdeel met betrekking tot mogelijke schade door de te beschermen soort en ook een beschrijving van de actoren die mogelijk schade kunnen ondervinden, toe te voegen.

[7] **Wijzigingen aan bijlage 1.** Het ontwerpbesluit voegt enkele soorten toe aan bijlage 1, met name twee soorten zoogdieren en 13 vlindersoorten.

De Raden hebben volgende opmerkingen inzake bijlage 1:

- Inzake de opname van de Europese wolf, wijzen de Raden op de tegenstrijdigheid hiervan met de toelichting, opgenomen bij categorie 3. Daarin wordt gesteld dat het moet gaan om soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn moeten staan (wat zo is), maar daarnaast ook regelmatig in het Vlaamse Gewest moeten voorkomen (wat tot dusver niet zo is voor de Europese wolf). De Raden ondersteunen de toevoeging van Europese wolf aan bijlage 1, maar bevelen aan om de toelichting van categorie 3 in die zin te herformuleren.
- Op 11 september 2014 stelde de Minaraad een briefadvies vast inzake drie Rode Lijsten⁵, waaronder deze van de zoogdieren. De Minaraad stelde daarbij vast dat voor enkele "kritische" jachtwildsoorten geen actief soortenbeschermingsbeleid mogelijk was, gezien de soorten enkel als categorie 4 op bijlage 1 stonden aangekruist. De Minaraad beval toen aan om voor deze soorten een keuze te maken inzake hun categorisering. De Raden stellen vast dat er ondanks deze vraag geen wijzigingen werden doorgevoerd.

De Raden bevelen aan om de vier "kritische" jachtwildsoorten, met name bunzing, boommarter, hermelijn en wezel, ook aan te kruisen onder categorie 1 van bijlage 1. Gezien voor deze soorten dan ook de passieve beschermingsbepalingen gelden, betekent dit dat er ook in een overgangsregeling dient te worden voorzien conform de bepalingen uit artikel 13, 1°, zodat personen die een specimen van een van deze vier vermelde soorten onder zich hebben, dit kunnen melden.

⁵ Briefadvies 2014|31 van 11 september 2014 betreffende de ontwerpen van rode lijsten voor inheemse zoogdieren, inheemse lieveheersbeestjes en inheemse waterwantsen

- De Raden merken daarnaast op dat bij bosspitsmuis geen categorie werd aangekruist, terwijl deze soort in het vorige besluit als categorie 1 in bijlage 1 was opgenomen. De Raden bevelen aan om dit recht te zetten.

3 Aanbevelingen m.b.t. bestrijding

3.1 Beknopt overzicht van de voorgestelde wijzigingen

- [8] Bijlage 3 wordt integraal vervangen door de bijlage die bij dit besluit is gevoegd, daarbij worden de structuur en opbouw enigszins gewijzigd om de bijlage leesbaarder te maken. Verder wordt de mogelijkheid tot bestrijding in het kader van de veiligheid van het luchtverkeer geschrapt⁶ en worden onder andere volgende onderdelen gewijzigd: afwijkingsgronden (toevoeging van bescherming van flora en instandhouding van natuurlijke habitats), middelen en methoden (wijziging gebruik trechtersvallen en Larsenkooien, toevoegen gebruik luchtdruk- en gasdrukwapens, akoestische lokmiddelen, kunstmatige en dode lokdieren), soorten (toevoeging overzomerende brandgans), procedure (beperking duurtijd afwijking, schrapping melding aan burgemeester, ...). Daarnaast wordt ook een expliciet koppeling gemaakt met een code van goede praktijk (inzake het nemen van preventieve maatregelen om schade te voorkomen).

3.2 Algemene overwegingen met betrekking tot bijlage 3

- [9] De Raden stellen vast dat artikel 9 van de Europese Vogelrichtlijn afwijkingen op de beschermingsbepalingen uit artikelen 5 tot en met 8 mogelijk maakt. Bijlage 3 in het Soortenbesluit geeft een verdere uitwerking van de in artikel 9, leden 1 en 2 opgesomde voorwaarden die moeten zijn vervuld alvorens een dergelijke afwijking kan worden toegestaan. Een Lidstaat kan daarbij zelf de kriteriën (bijvoorbeeld met betrekking tot de soorten, de periode, ...) uitzetten. Het Gidsdocument van de Europese Commissie⁷ stelt daarbij dat "*de nationale wetgeving waarop afwijkende maatregelen zijn gebaseerd, een volledige en nauwkeurige afspiegeling dient te zijn van de bepalingen van artikel 9.*".

Daarnaast stellen de Raden ook vast dat zowel in de tekst van de Richtlijn zelf, als in het Gidsdocument, veel belang wordt gehecht aan het niet voordien zijn van een "*andere bevredigende oplossing*", aan het aantonen van de waarschijnlijkheid op belangrijke (economische) schade (in geval van artikel 9, lid 1, (a), derde punt (ter voorkoming van belangrijke schade

⁶ In de nota aan de Vlaamse Regering wordt gesteld dat men dit in de toekomst via de opmaak van een beheerregeling wil opvangen.

⁷ 2008. Europese Commissie. Gidsdocument voor de jacht in het kader van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad inzake het behoud van de vogelstand, p.46.

aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren)) en aan de wetenschappelijke onderbouwing van beslissingen in dit kader.

Standpunt Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu

Voor Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu voldoet bijlage 3 van het ontwerp soortenbesluit niet aan de bepalingen van de Vogelrichtlijn, op vlak van niet-selectieve vangmethoden (vb. larsenkooien, art. 8), passende controle (art. 9 (2)), wetenschappelijke onderbouwing (art. 10) en duurzaam beheer van soorten (vb. spreeuw, art. 13). In de nota ontbreekt de noodzakelijke onderbouwing, motivatie en informatie voor bijlage 3 en bijhorende wijzigingsvoorstellen. Het gebrek aan informatie maakt o.a. onmogelijk voor derden om de wetenschappelijke onderbouwing en doeltreffendheid van het controlemechanisme in de feiten na te gaan. Hoewel bijlage 3 de mogelijkheid tot controle voorziet, is het zeer aannemelijk dat er in de feiten geen afdoende en doeltreffende controle plaatsvindt; dit vanwege de vormgeving van de procedure (stilzwijgend akkoord 24u na melding). Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu vragen daarom dat de Vlaamse Regering/overheid voorafgaand aan goedkeuring van het Soortenbesluit een advies vraagt aan de Europese Commissie.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, Hubertusvereniging Vlaanderen, Voka, Algemeen Boerensyndicaat, Vlaams Agrarisch Centrum, Groene Kring en UNIZO

Boerenbond, Hubertusvereniging Vlaanderen, Landelijk Vlaanderen, Voka, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en UNIZO vinden de voorgestelde wijzigingen vanuit het oogpunt van administratieve vereenvoudiging positief. De afwijkingsgrond die de Vogelrichtlijn biedt wordt met dit besluit ook niet gewijzigd. De voorziene procedure maakt bovendien elke vorm van opvolging en handhaving mogelijk zodat voldaan wordt aan de bepalingen van artikel 9 van de Vogelrichtlijn.

Het Agentschap kan immers bij elke melding nagaan of voldaan is aan de voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat door na te gaan of de mogelijke preventieve maatregelen werden genomen. Het Agentschap kan daarbij op elke moment de bestrijding beperken of verbieden.

Daarnaast moet bij elke melding duidelijk vermeld worden op welke locatie bestrijding zal uitgevoerd worden en moet gemotiveerd worden welke schade men wil voorkomen of vermijden. Na de bestrijding moet aan het Agentschap gerapporteerd worden over de dieren die het afgelopen kalenderjaar op grond van de bepalingen van bijlage 3 zijn gedood.

Dit maakt dat zowel voor, tijdens als na de bestrijding vanuit het Agentschap kan ingegrepen en gehandhaafd worden indien dit zou nodig blijken.

De rapportageverplichting zorgt ervoor dat ook beleidsmatig kan opgevolgd en gerapporteerd worden over de manier waarop de mogelijkheden uit bijlage 3 worden ingevuld op terrein.

- [10] **Afwijkingen op verbodsbepalingen en koppeling met code goede praktijk.** Met betrekking tot de voorwaarde dat er *“geen andere bevredigende oplossing bestaat”*, stellen de Minaraad en de SALV vast dat er in dit ontwerpbesluit een expliciete koppeling wordt gemaakt met de mogelijkheid tot het opstellen van een code goede praktijk door de minister. Een dergelijke code van goede praktijk werd op 12 mei 2014 via een Ministerieel Besluit vastgesteld in uitvoering van de jachtwetgeving en het Soortenschadebesluit.

De Raden achten het positief dat de koppeling wordt gemaakt, maar stelt echter vast dat in dit Ministerieel besluit vooral preventieve maatregelen worden opgesomd ter voorkoming van schade aan gewassen en vee en niet ter bescherming van wilde fauna en flora of instandhouding van natuurlijke habitats. De Raden bevelen aan om bij het uitwerken van de nieuwe maatregelen opnieuw een breed overleg met alle betrokken sectoren op te starten, zoals ook bij de opmaak van het eerder vernoemde Ministerieel besluit gebeurde. Ter ondersteuning van de opmaak van dergelijke code, herhalen de Raden de eerdere vraag om in uitvoering van artikel 10 en bijlage V, e) van de Europese Vogelrichtlijn verder onderzoek op te zetten inzake de *“uitwerking en ontwikkeling van ecologische methoden voor de preventie van vogelschade”*⁸.

3.3 Bestrijdbare soorten, voorwaarden en schade

- [11] **Spreeuw.** Het doorvoeren van de voorgestelde wijzigingen maakt bestrijding van spreeuwen ook mogelijk door middel van trechtersvallen en Larsenkooien. De bestrijdingsperiode blijft ongewijzigd, maar er wordt wel een afstandsbeperking ingevoerd (enkel mogelijk binnen een perimeter van 150 meter rondom het perceel waarvoor de bestrijding wordt gemeld). De Raden merken op dat er voor spreeuwen een dalende trend inzake broedvogelaantallen wordt vastgesteld⁹. De redenen voor deze neerwaartse trend zijn evenwel nog niet bekend.

De Raden erkennen daarnaast ook de mogelijkheid van belangrijke schade aan de professionele fruitteelt die deze soort kan veroorzaken. Het is echter niet duidelijk in welke mate de Vlaamse Overheid of landbouwonder-

⁸ Vogelrichtlijn artikel 10 en bijlage V, e)

⁹ INBO, Vogelnieuws, december 2014: bevat een tabel met cijfermateriaal, evenwel zonder commentaar en SOVON 2015.

zoekscentra zoals het ILVO of proefcentra beschikken over actueel cijfermateriaal. Het is evenmin duidelijk wat de mogelijke impact is van (lokale) bestrijding in het kader van schade aan de professionele fruitteelt op de Vlaamse broedvogelpopulatie.

Hoewel het zich in een gunstige staat van instandhouding bevinden van een soort niet expliciet in artikel 9 van de Vogelrichtlijn wordt vermeld als één van de voorwaarden om te mogen bestrijden, wijzen de Raden evenwel op de algemene beschouwingen en artikel 13 uit de Vogelrichtlijn¹⁰. Het nauwgezet verder opvolgen van de populatietrend is voor deze soort dus zeker aangewezen.

Standpunt Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu

Gezien de dalende populatietrend van Spreeuw én het lage aantal meldingen in het kader van bijlage 3 de voorbije jaren, vragen Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu om de Spreeuw te schrappen uit bijlage 3. Specifieke afwijkingen tot bestrijding kunnen dan nog steeds aangevraagd worden via de normale procedure. Bovendien kunnen in vele gevallen (o.a. bij laagstammen) preventieve maatregelen een groot percentage van de schade voorkomen.

Standpunt Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, Hubertusvereniging Vlaanderen, UNIZO, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en Voka

Boerenbond, Hubertusvereniging Vlaanderen, Landelijk Vlaanderen, UNIZO, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en Voka wijzen er op dat de bestrijdingsmogelijkheden voor spreeuwen al opgenomen waren in de huidige versie van het Soortenbesluit en beperkt zijn in de tijd. Bovendien wordt bestrijding enkel toegelaten voor de professionele fruitteelt waarbij in dit besluit een bijkomende afstandsbeperking wordt ingevoerd. Dit maakt dat bestrijdingsmogelijkheden, die voor individuele fruitteelers van groot belang kunnen zijn om hun oogst te beschermen, slecht zeer lokaal zullen ingezet worden, waardoor er geen invloed zal zijn op de Vlaamse populatie. Het is daarbij wel essentieel dat indien bestrijding nodig blijkt, dit via de procedure van bijlage 3 kan gebeuren. Het werken met individuele afwijkingaanvragen is immers veel te omslachtig en de procedure duurt te lang om te kunnen inspelen op de problematiek op het terrein. Bovendien kan het Agentschap voor Natuur en

¹⁰ Vogelrichtlijn preambule (6): "... en het is nodig deze maatregelen aan te passen aan de situatie van de verschillende soorten in het kader van een op hun instandhouding gericht beleid." en artikel 13: *De toepassing van de krachtens deze richtlijn getroffen maatregelen mag niet leiden tot verslechtering van de huidige situatie met betrekking tot de instandhouding van alle in artikel 1 bedoelde vogelsoorten.*"

Bos ook bij de procedure voorzien in bijlage 3 steeds oordelen of er voldoende preventieve maatregelen zijn genomen alvorens tot bestrijding kan worden overgegaan.

Boerenbond, Landelijk Vlaanderen, Hubertusvereniging Vlaanderen, UNIZO, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en Voka pleiten daarom voor het behoud van de bestrijdingsmogelijkheden voor de spreekw in bijlage 3.

- [12] **Overzomerende brandgans.** De Raden stellen dat de problematiek van deze soort een relatief nieuw gegeven is, maar erkent tegelijkertijd dat een doordacht beheer aan de orde is, zoals ook vermeld in de atlas van de Vlaamse broedvogels¹¹. De Raden wijzen daarbij op de efficiëntie van het gebruik van inloopkooien tijdens de ruiperiode voor het vangen van een zo groot mogelijk aantal overzomerende brandganzen met een beperkte verstoring.

De Raden wijzen daarnaast ook op een verschil in datumgrens tussen de nota aan de Vlaamse Regering en het ontwerpbesluit. De Raden zijn van mening dat de datum uit de nota, met name 1 mei aangehouden dient te worden.

Standpunt Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu

Om ernstige verstoring te voorkomen én het bestrijden van brandganzen zo efficiënt en diervriendelijk mogelijk te laten verlopen, vragen Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu om enkel bestrijding van brandganzen via inloopkooien tijdens de rui toe te laten in kader van bijlage 3.

Standpunt Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en Landelijk Vlaanderen en Hubertusvereniging Vlaanderen

Hubertusvereniging Vlaanderen, Landelijk Vlaanderen, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en Boerenbond wijzen op het afschrik-effect dat ontstaat bij het gebruik van vuurwapens en zijn van mening dat dit ook een efficiënte manier is om schade te vermijden.

3.4 Middelen

- [13] **Gebruik van trechtersvallen.** In het huidige Soortenbesluit wordt het gebruik van deze vallen enkel toegelaten voor de bestrijding van zwarte kraai

¹¹ Vermeersch et al. 2004. Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud. p. 127: "Gezien de soort nog maar relatief lokale en kleine populaties heeft, lijkt een spoedige controle van de aantallen aangewezen."

en ekster. Er wordt daarenboven een beperking in de tijd voorzien: in bossen mogen deze vallen enkel vangklaar worden opgesteld in de periode van 16 februari tot en met 10 juli en op akkers en weilanden mogen deze vallen enkel vangklaar worden opgesteld in de periode van 16 februari tot en met 15 oktober.

Het gebruik van deze vallen zal met de voorliggende wijziging worden toegestaan voor zowel zwarte kraai en ekster, alsook voor kauw, gaai en spreeuw. Voor bestrijding van spreeuw en gaai wordt een bijkomende beperking ingevoerd, deze kan enkel uitgeoefend worden binnen een perimeter van 150 meter rondom het perceel waarvoor de bestrijding wordt gemeld.

De Raden gaan akkoord met de voorgestelde wijzigingen, maar vragen om het gebruik van deze vallen te beperken in de tijd, met name van 16 februari tot en met 15 oktober.

- [14] **Lucht- en gasdrukwapens.** Lucht- en gasdrukwapens worden, met het voorliggende wijzigingsvoorstel, toegevoegd aan de middelen waarmee de bestrijding mag worden uitgevoerd. Personen die in het bezit zijn van een jachtverlof, mogen met deze wijziging ook dergelijke wapens gebruiken.

De Raden vragen om bij het toevoegen van dergelijke methoden vooraf de stakeholders te consulteren en suggereren om het gebruik van deze wapens enkel toe te laten voor het bestrijden van invasieve uitheemse soorten.

3.5 Overige opmerkingen

- [15] **Personen.** In bijlage 3 en bijlage 3/1 worden de personen opgelijst die de bestrijding mogen uitvoeren of hiervoor toestemming mogen verlenen. In al deze onderdelen wordt het woord "(grond)gebruiker" gehanteerd. De Raden vragen om dit te vervangen door de meervoudsvorm, gezien een perceel door meerdere personen kan worden gebruikt.

Daarnaast vragen de Raden om aan het eerste lid van 3.4 Personen die de bestrijding mogen uitvoeren ook de bijzondere veldwachter toe te voegen.

- [16] **Aanvraagprocedure.** De aanvraagprocedure tot het bekomen van afwijkingen wordt vermeld onder punt 3.5 van bijlage 3. Deze procedure werd ten opzichte van de vorige gewijzigd¹².

¹² Zo wordt het indienen via fax geschrapt en via email ingevoerd, is het niet meer nodig om de bestrijding ook aan de burgemeester te melden en om de schriftelijke toestemming bij de aanvraag bij te voegen en is een aanduiding op kaart van de locatie waar de bestrijding zal worden uitgevoerd niet meer nodig indien de bestrijding plaatsvindt op een jachtterrein en kan de melding ook gebeuren via een goedgekeurd faunabeheerplan, anderzijds wordt de duurtijd van een afwijking ingekort, moet

De Raden zijn van mening dat de voorwaarde, vermeld onder 6°, met name de motiveringsplicht, niet erg duidelijk is en voor interpretatie vatbaar. De Raden vragen om dit verder te verduidelijken in de nog op te maken code goede praktijk of via een "guidance"-document. De Raden wijzen erop dat schade aan fauna en flora kwantitatief moeilijk te bepalen is. Ze zijn daarom van mening dat de motivatieplicht vermeld onder bijlage 3, punt 3.5, derde lid (inzake vervullen van de voorwaarden), onder 6° zou kunnen worden uitgewerkt als een soort meerkeuzesysteem, conform de aanbevelingen die hierover ook in het Gidsdocument worden vermeld.

Standpunt Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu

Inzake de schriftelijke toestemming gaan Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu akkoord met de voorgestelde wijzigingen, mits de aanpassing dat ook grondgebruikers in het bezit moeten zijn van een schriftelijke toestemming.

Standpunt Landelijk Vlaanderen, Hubertusvereniging Vlaanderen, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring en Vlaams Agrarisch Centrum

Hubertusvereniging Vlaanderen, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring, Vlaams Agrarisch Centrum en Landelijk Vlaanderen zijn van mening dat de jachtrechthouder dient te worden toegevoegd aan punt 3.5, derde lid, 2°, van bijlage 3 en aan 3/1.5 van bijlage 3/1.

- [17] **Verwerking van kadavers.** Inzake punt 3.8 van bijlage 3 wijzen de Minaraad en de SALV op de verschillende mogelijke manieren tot interpretatie van "verwerking van de kadavers". Volgens de Raden kan het geenszins de bedoeling zijn om elk kadaver in te zamelen en te brengen naar een voor verwerking erkende instantie, noch kan het de bedoeling zijn om bij massale afvangst alle kadavers ter plaatse te laten liggen.

Met betrekking tot punt 3.8 van bijlage 3, alsook punt 3/1.6 van bijlage 3/1 (de verwerking van kadavers), bevelen de Raden aan om de tweede zin te herformuleren: "*Gedode specimens die niet voor consumptie bestemd zijn, moeten op een milieuhygiënisch verantwoorde manier worden gebruikt, verwerkt, verwijderd, of mag men ten velde en aan het oog onttrokken laten vergaan.*"

- [18] **Identificatie van de vallen en kooien.** Deze wijziging maakt het verplicht om de gebruikte vallen en kooien te voorzien van een identificatieplaatje. Dit dient naast het telefoonnummer van het Agentschap, ook het

het aantal gebruikte kooien of vallen worden vermeld en moet de melding een motivering van de noodzaak tot bestrijding bevatten.

nummer van het jachtverlof of het telefoonnummer van de plaatser van de val te bevatten.

De Raden vinden het gebruik van een identificatieplaatje voor handhaving aanvaardbaar, maar vragen om deze identificatieplicht ook in te voeren voor kooien of tuigen die gebruikt worden voor andere doeleinden (monitoring, studie, ...).

- [19] **Vervoer.** Onderdeel 3.9 van bijlage 3 regelt het vervoer van specimens die het onderwerp zijn geweest van bestrijding. Momenteel is dit enkel mogelijk binnen de periode waarin de bestrijding is toegestaan.

De Raden wijzen hierbij op mogelijke problemen inzake vervoer indien er op de laatste dag nog zou worden bestreden en vraagt om ook hier een gelijkaardige regeling, zoals voorzien in artikel 26 van het Jachtdecreet, met name de mogelijkheid tot vervoer tot en met de tiende dag, volgend op het aflopen van de bestrijdingsperiode.

- [20] **Tekstueel.** Onder 3.5 aanvraagprocedure, derde lid, 5° ontbreekt een deel tekst: *"bij de melding is een kaart gevoegd waarop de locatie."*

4 Aanbevelingen m.b.t. exotenbeleid

[21] **Algemene appreciatie.** De Raden erkennen het belang van de aanpak van invasieve uitheemse soorten. De Raden achten het positief dat deze gelegenheid werd aangegrepen om de Europese aanpak in Vlaamse wetgeving te integreren. Hoewel de Verordening direct werkend is en de nadruk legt op preventie, is het voor alle stakeholders (én voor de aanpak van invasieve exoten) van groot belang dat er duidelijkheid komt over de manier waarop en met welke instrumenten de Vlaamse overheid invasieve exoten op de EU lijst wil bestrijden en beheren. De Raden menen dat wat nu voorligt, niet voldoende duidelijkheid hieromtrent verschaft.

[22] **Wenselijkheid tot het vaststellen van een Vlaamse lijst.** In het kader van deze Europese Verordening wordt in eerste instantie een Europese lijst opgesteld. Het staat de Lidstaten vrij om daarnaast ook nog een eigen (nationale) lijst op te stellen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat bepaalde soorten enkel lokaal een sterk invasief karakter vertonen, terwijl ze inheems zijn in andere Lidstaten.

De Minaraad en de SALV bevelen aan om tegen 2017 een Vlaamse lijst op te maken voor de soorten waarvoor dit het meest dringend is. De Raden menen dat deze lijst moet worden opgesteld op basis van de Belgische *black-list*, *watch list* en *alert list* en op basis van een kosten-batenanalyse. De Raden menen dat bij de opmaak van deze lijst afstemming met het federaal niveau en overleg met alle betrokken actoren nodig is. De Raden stellen voor om bij de opmaak van een dergelijke lijst ook na te gaan of alternatieve pistes voor sommige soorten mogelijk zijn (bijvoorbeeld het opstellen van een gedragscode zoals in het Alterias-project).

[23] **Definitie specimen.** De Raden stellen vast dat in artikel 31/2 verbodsbepalingen worden opgelegd, conform de Europese Verordening inzake invasieve uitheemse soorten. In de Verordening wordt bij de definitie van "uitheemse soort" in artikel 3, 1) evenwel gesteld dat het gaat over "levende exemplaren". Dit is niet zo in het Soortenbesluit met betrekking tot de definitie van specimen in artikel 1. De Raden vragen om te motiveren waarom men hier afwijkt van de Europese Verordening, vermits ze niet inzien hoe dode specimen een probleem kunnen vormen inzake de in artikel 31/2 opgesomde verbodsbepalingen.

[24] **VOC's en opvang van exoten.** In kader van de focus op voorkomen van verspreiding van uitheemse invasieve soorten raden de Minaraad en de SALV aan om in artikel 39,§2, 5° het woord inheems toe te voegen: "*minstens zeshonderd inheemse wilde dieren*".

[25] **Positieflijst inzake gebruik van uitheemse soorten.** Aan artikel 18 wordt een tweede lid toegevoegd dat de vrijstelling inzake introductie van soorten in kader van biologische of geïntegreerde bestrijding of in kader van bestuiving ook mogelijk maakt voor uitheemse soorten, indien deze voorkomen op een positieflijst.

De Raden erkennen dat het inzake in het besluit voorgestelde gebruik (waaronder ook uitheemse insectensoorten voor biologische of geïntegreerde bestrijding), niet mogelijk is om te werken met een lijst van niet toegestane soorten en dat dit ook te verantwoorden is vanuit de verplichting inzake het vooraf te voeren impactonderzoek. De Raden zijn evenwel van mening dat dit geen precedent kan scheppen inzake het algemeen gebruik van een positieflijst voor het voeren van een beleid.

De Raden bevelen aan om bij de opmaak van een dergelijke lijst niet alleen rekening te houden met de in het ontwerpbesluit vermelde bepalingen, maar ook met de verschillen in teeltwijzen (open lucht of serreteelt).

[26] **Communicatie.** De Raden bevelen tot slot aan om inzake de toevoeging van dit nieuwe hoofdstuk een communicatiestrategie uit te werken, zodat de bepalingen voor alle betrokken actoren duidelijk zijn.

5 Overige aanbevelingen m.b.t. voorgestelde wijzigingen

- [27] **Mogelijkheden en voorwaarden voor translocatie.** Artikel 7 van het ontwerpbesluit wijzigt artikel 21 inzake introductie en translocatie van soorten. Deze wijziging maakt het onder andere mogelijk om ook soorten te verplaatsen zonder dat hiervoor een soortenbeschermingsplan dient te worden opgemaakt. Er worden daartoe een hele reeks voorwaarden vermeld evenals een koppeling met artikel 20.

De Minaraad en de SALV achten het positief dat deze wijziging enerzijds een soepelere regeling voorziet en is eveneens van mening dat erover moet worden gewaakt dat aan alle voorwaarden werd voldaan alvorens men tot een translocatie/introductie over gaat. De Raden wijzen er echter op dat in geval van translocatie, aan de vierde voorwaarde (verenigbaarheid met een bepaalde gebiedsvisie) enkel dient te worden voldaan indien voor dit gebied een goedgekeurd natuurbeheerplan geldt. Het voorbeeld dat evenwel in de nota aan de Vlaamse Regering wordt vermeld, met name het verplaatsen van amfibieën van de ene poel naar de andere, is zeker ook denkbaar buiten het werkingsgebied van een dergelijk beheerplan.

De Raden vragen daarom om in het ontwerpbesluit op te nemen dat er bij translocatie altijd rekening dient te worden gehouden met de verenigbaarheid en de potentiële impact van de actie op een bepaald gebied. Bijkomend zijn de Minaraad en de SALV van mening dat de translocatie ook verenigbaar dient te zijn met een soortenbeschermingsprogramma indien dit voor de te transloceren soort werd opgemaakt.

- [28] **Oplijsting in artikel 23.** Het ontwerpbesluit voegt aan artikel 23 het faunabeheerplan toe. De nota aan de Vlaamse Regering spreekt in artikel 9 op p.7 echter over nog andere plannen en vergunningen, met name het beheersplan conform artikel 8.1.6. van het Onroerend-erfgoedbesluit en de omgevingsvergunning. De nota voorziet tevens in de schrapping van het natuurrichtplan, gezien dergelijke plannen met de wijzigingen aan het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu niet meer worden opgemaakt.

De Raden zijn van mening dat de in de nota aan de Vlaamse Regering vermelde plannen en vergunningen, naast het faunabeheerplan, inderdaad aan het artikel 23 van het Soortenbesluit dienen te worden toegevoegd. Ook de schrapping van het natuurrichtplan vinden de Raden logisch. Daarnaast pleitte de Minaraad in het advies inzake de instrumenten van natuur-

en bosbeleid¹³ voor een snelle hervorming van de natuurrichtplannen tot “managementplannen Natura 2000”. De Raden zijn daarom van mening dat ook de in opmaak zijnde managementsplannen aan dit artikel dienen te worden toegevoegd. De Raden vragen dan ook dat artikel 9 van het ontwerpbesluit wordt aangepast conform de plannen en vergunningen vermeld in de nota aan de Vlaamse Regering.

[29] **Houden van vogels en bestuurlijke geldboete.** Aan artikel 43 wordt een extra voorwaarde toegevoegd, met name dat de aanvrager van ringen dient te verklaren dat hij geen bestuurlijke geldboete voor het overtreden van de regelgeving met betrekking tot het houden van vogels heeft ontvangen in de voorbije vijf jaar.

Conform het milieuhandhavingsdecreet en uit recente arresten van het MHHC¹⁴, blijkt dat inbreuken op het Soortenbesluit, met name met betrekking tot illegale vogelvangst, meer en meer via het opleggen van een bestuurlijke geldboete worden afgehandeld en dat derhalve effectieve veroordelingen minder vaak voorkomen en dus ook geen effectief verbod op het houden van vogels meer kan worden opgelegd. Deze toevoeging van de bestuurlijke geldboete en het weglaten van het verbod is vanuit dat oogpunt dan ook logisch.

De Raden wijzen er evenwel op dat hierover bij de verschillende erkende vogelhoudersverenigingen nog veel onduidelijkheid en vrees bestaat. De Raden bevelen aan om, naast verdere toelichting inzake deze wijziging tijdens bilaterale overlegmomenten, ook een informatiecampagne op te starten en dit zowel naar de vogelhouders toe, als naar de inspecteurs, belast met het toezicht hierop.

De Raden stellen bovendien vast dat men momenteel niet moet aangeven hoeveel volwassen reproductieve oudervogels (♂/♀) men in zijn bezit heeft bij het aanvragen van een hoeveelheid ringen. Het is op deze manier mogelijk om meer ringen aan te vragen dan men jongen kan kweken en de resterende ringen te gebruiken voor in het wild gevangen jonge vogels. De Raden daarom om bij de aanvraag voor ringen ook de verplichting in te voeren tot het vermelden van het aantal volwassen reproductieve oudervogels (♂/♀) dat men onder zich heeft.

[30] **Bijlage 4 en vrijlaten van gerevalideerde dieren.** Bijlage 4 bepaalt de werkingsvoorwaarden van een opvangcentrum voor wilde dieren. Onder

¹³ Advies van de Minaraad van 25 oktober 2012 naar aanleiding van de evaluatie van de instrumenten van natuur- en bosbeleid in functie van instandhoudingsdoelstellingen.

¹⁴ Arresten uit 2013, 2014 en 2015

deel D worden de voorwaarden voor het terug vrijlaten van dieren na revalidatie opgesomd. Indien het niet mogelijk is om een dier terug vrij te laten op de plaats waar het werd gevonden, wordt het met de voorgestelde wijziging verplicht de alternatieve uitzettingslocatie voorafgaand aan het agentschap te melden.

De Raden zijn van mening dat het inderdaad van belang is dat het Agentschap weet waar dieren worden vrijgelaten, onder meer in functie van toezicht en handhaving. De Raden vinden echter dat de voorgestelde wijziging niet bijdraagt tot administratieve vereenvoudiging. De Raden stellen voor dat het Agentschap voor Natuur en Bos het overleg coördineert met de VOC's en alle betrokkenen, om voor elke soort/soortengroep geschikte locaties af te bakenen waar de dieren mogen worden vrijgelaten. De Raden stellen voor dat deze op kaart worden aangeduid en bij de jaarlijkse subsidiëringaanvraag worden meegestuurd.

Daarnaast erkennen de Raden de bijdrage die de Opvangcentra leveren aan het welzijn van individuele dieren alsook hun natuur-educatieve rol maar menen dat het nuttig zou kunnen zijn over meer concrete informatie te beschikken omtrent hun betekenis voor het natuurbehoud.

6 Overige aanbevelingen

- [31] **Instrumenten ter uitvoering van het luik soortenbeheer.** De Minaraad en de SALV wijzen op mogelijke knelpunten inzake de toepassing van het instrument van de beheerregeling. De Raden stellen namelijk vast dat sinds de inwerkingtreding van dit besluit in 2009 nog geen enkele beheerregeling werd vastgesteld. Nochtans is dit instrument een belangrijke invulling van het luik soortenbeheer. Meer nog, de Raden merken dat bestrijding van vogels op luchthavens met de voorgestelde wijzigingen niet meer door middel van de afwijkingsmogelijkheden van bijlage 3 mogelijk is, maar dat hiervoor, volgens de nota aan de Vlaamse Regering, ook via beheerregelingen zal worden gewerkt. Naast de opmaak van een beheerregeling voorziet het Soortenbesluit ook de mogelijkheid om via de bepalingen van artikel 20 een aanvraag tot afwijking in te dienen op de verbodsbepalingen, conform de bepalingen van artikel 22.

Gelet op het hierboven vermelde en gelet op het feit dat er zich in bepaalde delen van de kuststreek (en inmiddels ook andere zeehavens) blijvend problemen voordoen met kleine mantelmeeuw en zilvermeeuw vanwege het niet vaststellen van een beheerregeling (cfr. briefadvies Minaraad van 3 juli 2014), zijn de Raden van mening dat hiertoe een oplossing moet worden voorzien. De Raden vragen om de knelpunten inzake het instrument van de beheerregelingen weg te werken van zodat de vaststelling ervan vlot verloopt en zodat dit instrument goed kan functioneren.

Standpunt Voka, UNIZO, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring en Vlaams Agrarisch Centrum

Voka, UNIZO, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring en Vlaams Agrarisch Centrum zijn van mening dat het aanvragen van aan afwijking via artikel 20 een uitgebreide procedure is, die in geval van veelvuldige voorkomen en hernieuwing, aanleiding geeft tot administratieve inefficiëntie en overlast. Ze zien volgende mogelijkheden als een oplossing:

- het uitbreiden van de bestrijdingsmogelijkheden in bijlage 3 (met betrekking tot Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw in woonzones, industriegebieden en zeehavens, onder meer in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid);
- een spoedige definitieve vaststelling van een beheerregeling voor deze soorten aan de Vlaamse Kust met inbegrip van realisatie van alternatieve broedgebieden, evenals de opmaak van een gelijkaardige beheerregeling voor andere zeehavens en mogelijk andere relevante gebieden.

[32] **Instellen van een beroepscommissie m.b.t. art.22, §5.** Tegen een weigering tot het verlenen van een afwijking, vermeld in artikel 20 en 21, kan beroep worden ingesteld bij de minister. Deze neemt hierover een beslissing binnen een termijn van twee maanden.

De Minaraad en de SALV vragen om te onderzoeken of een onafhankelijke beroepscommissie die een gemotiveerd advies over het al dan niet aanvaarden van het beroep aan de minister kan overmaken, in deze wenselijk is.

[33] **Oude verwijzing Vogelrichtlijn.** De Raden wijzen erop dat de verwijzing naar de Europese Vogelrichtlijn in de aanhef enkel de originele nummer bevat. Ondertussen werd deze Richtlijn al enkele keren gewijzigd en werd ook een gecoördineerder versie gepubliceerd.

[34] **Begrippenlijst.** De Raden merken op dat er in de tekst zelf nog begrippen worden gedefinieerd, bijvoorbeeld het begrip "translocatie" in artikel 21, §1. Ze bevelen aan om alle definities in de begrippenlijst van artikel 1 op te nemen.

[35] **Gebruikers** De Raden zijn van mening dat ook in artikel 21, laatste lid, 3°, het woord "gebruiker" dient te worden veranderd in "gebruikers" en dat tussen de woorden "voorafgaand" en "toestemming" het woord "schriftelijk" dient te worden toegevoegd.

[36] **Tekstueel.** De Raden achten het aangewezen om het woord "doden" in bijlage 4 te vervangen door het woord "euthanaseren".